

Derleme Makale

Avusturalya’da Sosyal Hizmet: Etik Değerler, Kurallar ve Uygulama Standartları

Social Work in Australia: Ethical Values, Code of Ethics and Practice Standards

Ömer Faruk CANTEKİN

Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,
Beşevler, ANKARA

cantekin@gazi.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-5096-3233>

Makale Gönderme Tarihi	Revizyon Tarihi	Kabul Tarihi
21.10.2019	25.10.2019	16.11.2019

Öz

Bu çalışmanın amacı Avustralya’da geliştirilmiş olan sosyal hizmet mesleği etik ilkeleri, değerleri ve standartlarının genel olarak betimlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak Avustralya Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (ASHUD) tarafından 2000-2018 yılları arasında yapılan çalıştay süreçleri sonunda geliştirilen ve yetkinleştirilen standartlar özet olarak sunulmuştur. Ayrıca, Avustralya’da etik, uygulama, denetim, okul sosyal hizmeti ve zihinsel sağlık alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarına yönelik standartlar mevcuttur. Avustralya yeterlik standartları çerçevesi konusunda genel bir resim çizebilmek amacıyla bu çalışmada sırasıyla öncelikle ASHUD tarafından geliştirilen Etik Kurallara, Uygulama Standartlarına, Okul Sosyal Hizmeti Uygulama Standartlarına, Zihinsel Sağlık Alanında Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Standartlara ve Denetim Standartlarına genel başlıklar halinde yer verilmiştir. Çalışma, ülke bazında sosyal hizmet standartlarının genel olarak profilini çizmesi açısından önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, etik, uygulama standartları

Abstract

This study aims to give a general account of the ethics, values, principles and practice standards developed in Australia for the social work profession. To this end, a summary of the standards developed and matured by Australian Association of Social Workers (AASW) through workshops between 2000-2018. In addition, AASW has developed principles and standards for practice, supervision, school social work and mental health professionals. To depict an overall picture, this study presents briefly AASW’s Ethics Code, Practice Standards, Practice Standards for School Social Work, Practice Standards for Mental Health Social Workers, and Supervision Standards. As a consequence, the study is thought to contribute significantly to the social work literature in that it presents the country profile in terms of social work professional standards.

Keywords: Social work, ethics, practice standards

1. Giriş

Bugün sınırları ve tanımı görece daha belirgin bir meslek olan sosyal hizmetin tarihi 100 yıldan daha geriye gider. Süreç içerisinde mesleğin içeriğinde ciddi değişiklikler meydana gelmiştir. Yapılan tüm değişikliklere rağmen sosyal hizmet temelde insan refahını hedefleyen bir meslek olagelmıştır. Diğer yandan, sosyal hizmet mesleği dünyada Müslüman ülkeler, ABD ve Avrupa gibi farklı kültür ve toplumların geliştirildikleri ve uyguladıkları sosyal refah politika ve

Önerilen Atıf/Suggested Citation

Cantekin, Ö. F. 2019, Avusturalya’da Sosyal Hizmet: Etik Değerler, Kurallar ve Uygulama Standartları, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(4), 1844-1856

programlarından doğarak bugünlere gelmiştir. Mesleğin ilk zamanlarında karşılaştığımız yoksullara, hastalara, dul ve yetimlere, zihinsel engellilere ve yaşlılara yönelik pek çok çabanın altında Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'a ait uygulama ve inancın olduğu bilinmektedir (Sowers ve Dulmus, 2008, s. xi; Leighninger, 2008, s.1).

Her ne kadar bugün küresel ölçekte seküler bir dünya algısı oluşturulduysa da sosyal hizmet mesleği kökenlerine bağlı temel değerler üzerinde yükselmeye devam etmektedir. Bu farklı ülkeler tarafından geliştirilmiş olan sosyal hizmet mesleği etik ilkeleri, değerleri ve uygulama standartlarında net olarak karşımıza çıkmaktadır (CASW, 2005; NASW, 2015; DHSC, 2018). Bu metinlerde ortak noktalar ve evrensel denebilecek uygulama ilkelerinin var olduğu görülmekle birlikte kültürel ve toplumsal durumlara uygun olarak her ülkenin kendi sosyokültürel bağlamları için uygulama standartlarını geliştirmiş olduğu da anlaşılmaktadır. Açıktır ki toplumların karşılaştıkları sorunların gerek kaynağı gerekse çözümleri ve bu çözümleri sunuş biçimlerinin farklılık göstermesi doğaldır.

Sosyal hizmet alanında etik kuralların, ilkelerin ve değerlerin mesleğin ayrılmaz bir parçası olduğu düşüncesine bu alanda çalışan uygulayıcı ve akademisyenlerin hemen hepsi katılır. Sosyal hizmet uzmanlarının çoğuna sorulsa yaptıkları uygulamalarda etik ikilemlerle karşılaştıklarını ifade edeceklerdir (Banks, 1995, s.9). Dolayısıyla, söz konusu alanın sınırlarının belirlenmesi ahlaki ve hukuki açıdan bir zorunluluk teşkil etmektedir. Diğer yandan, sosyal hizmet uygulamalarına rehberlik edecek temel uygulama standartları hem hizmetin layıkıyla sunulabilmesi hem de değerlendirme ve iyileştirme yapılabilmesi için önem arz etmektedir. Son olarak, engelli bireyler ya da öğrencilere veya özel alanlarda hizmet veren sosyal hizmet uzmanlarına rehberlik edecek uygulama standartları da gerekli görülmektedir.

Bu çalışmada, Avustralya'da geliştirilmiş olan sosyal hizmet mesleği etik ilkeleri, değerleri ve standartlarının genel olarak betimlenmiştir. Buna yönelik olarak Avustralya Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (ASHUD) tarafından 2000-2018 yılları arasında yapılan çalıştay süreçleri sonunda geliştirilen ve yetkinleştirilen standartlar, yani ASHUD tarafından geliştirilen Etik Kurallar, Uygulama Standartları, Okul Sosyal Hizmeti Uygulama Standartları, Zihinsel Sağlık Alanında Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Standartları ve Denetim Standartları genel başlıklar halinde değerlendirilmiştir. Çalışma, ülke bazında sosyal hizmet standartlarının profilini çizmesi açısından sosyal hizmet alanına önemli katkılar sunmaktadır.

Avusturalya'da sosyal hizmet mesleği yeterli standartlarıyla ilgili çalışmalar uzun süredir Avustralya Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği - ASHUD (Australian Association of Social Workers - AASW) tarafından yapılmaktadır. ASHUD Avustralya'da sosyal hizmet eğitimi ve meslek uygulamaları standartlarını koyan kurumdur. Özellikle 2000-2018 yılları arasında çeşitli çalıştay süreçleriyle standartlar yetkinleştirilmiş ve geliştirilen standartlar düzenli olarak güncellenmiştir (Ethics and Standards Publications, 2019).

Avustralya'da etik, uygulama, denetim, okul sosyal hizmeti ve zihinsel sağlık alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarına yönelik standartlar mevcuttur. Avustralya yeterli standartları çerçevesi konusunda genel bir resim çizebilmek amacıyla bu çalışmada öncelikle ASHUD tarafından geliştirilen Etik Kurallara (AASW, 2010), ikinci olarak Uygulama Standartlarına (AASW, 2013), üçüncü olarak Okul Sosyal Hizmeti Uygulama Standartlarına (AASW, 2011), dördüncü olarak Zihinsel Sağlık Alanında Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Standartlara (AASW, 2014a) ve son olarak Denetim Standartlarına (AASW, 2014b) genel başlıklar ve gerektiğinde ilave açıklamalarla yer verilecektir.

ASHUD Uygulama Standartları, sosyal hizmet uzmanlarından beklenen davranışları belirtmek amacıyla ve ASHUD tarafından belirlenen uygulama şartlarını yerine getirerek uygulama yapabilmeleri için sosyal hizmet uzmanlarına rehber olarak tasarlanmıştır. Diğer yandan, ASHUD Etik Kuralları (2010) Uygulama Standartlarının temelini oluşturmaktadır (AASW, 2013: 4). Diğer bir ifadeyle, Uygulama Standartlarına göre gerçekleştirilen sosyal hizmet uygulamaları aslında etik bir zemine oturmaktadır. Uygulama Standartlarının geliştirme aşamasında Etik Kurallar esas alınmıştır.

2. Etik Kurallar

Etik Kurallar üç temel değere dayanmaktadır: 1) İnsana saygı, 2) Sosyal adalet, 3) Mesleki dürüstlük (AASW, 2010, s.12; AASW, 2013,s. 7). Dolayısıyla, sosyal hizmet uygulamaları bu değerler çerçevesinde planlanmakta, yürütülmekte, değerlendirilmekte ve iyileştirilmektedir. Beş başlıkta ele alınan etik kurallar şöyledir:

a) Genel Etik Sorumluluklar

- ✓ İnsan haysiyet ve değerine saygı
- ✓ Kültürel açıdan yetkin, güvenli ve duyarlı uygulama
- ✓ Sosyal adalet ve insan haklarına bağlılık
- ✓ Sosyal hizmetin gereğine göre sağlanma usulü
- ✓ Uygulamada yetkin olmaya bağlılık
- ✓ Mesleki davranış çerçevesi ve ikili ilişkiler
- ✓ Çıkar çatışması

b) Danışanlara Karşı Sorumluluklar

- ✓ Danışanın önceliği
- ✓ Danışanın özerkliği
- ✓ Danışanın rızası
- ✓ Gizlilik
- ✓ Kayıt tutma
- ✓ Hizmetin kesintiye uğraması ya da sonlandırılması

c) Meslektaşlara Karşı Sorumluluklar

- ✓ Kendisinden farklı etnik kökene sahip meslektaşlara, onların değerlerine ve kültürlerine saygı
- ✓ İşbirliği yapılan diğer uzmanlık alanlarında çalışan bireylerle saygı, dürüstlük ve nezaket çerçevesinde ilişki kurma
- ✓ Takım çalışmalarında danışanlar yararına diğer uzmanların uzmanlıklarından faydalanma
- ✓ Potansiyel çatışma alanlarının farkında olma
- ✓ Yapıcı eleştirilere açık olma
- ✓ Gereksiz şikayetten kaçınma
- ✓ Anlaşmazlıkların çözümünde saygılı ve proaktif davranma, gerekli örgütsel ve yasal çerçeveye uygun hareket etme
- ✓ Meslektaşların dinlerine, maneviyatlarına ya da seküler dünya görüşlerine insan hakları çerçevesinde saygı duyma

d) İşyerindeki Sorumluluklar

- ✓ Hizmet sunumu: Çalışılan işyerinin kurallarına ve Etik Kurallara uygun olarak kaliteli hizmet vermeye çalışma, danışanların haklarını savunma
- ✓ Yönetim: (yönetim kademelerinde çalışan sosyal hizmet uzmanları için) etik standartlara uygun, ayrımcılıktan, istismar ve ihmalden, zorbalıktan uzak, etkili iletişime dayalı, çalışanların koşullarını iyileştirme ve onlara denetim ve danışmanlık hizmetleri sağlama, mesleki gelişimlerine katkı verme çabası içinde olan bir yönetim sergileme

e) Belirli Ortamlardaki Sorumluluklar

- ✓ Eğitim, geliştirme, denetim ve değerlendirme
- ✓ Araştırma

f) Sosyal Hizmet Mesleğine Karşı Sorumluluklar

- ✓ Sosyal hizmet mesleğinin adını koruma, uygulamalarında kabul gören bilgileri kullanma
- ✓ Mesleğinde en iyiye hedefleme
- ✓ Mesleğini haksız eleştirilere karşı savunma
- ✓ İlgili mevzuatın müsaade etmesi durumunda, Etik Kuralların ihlal edilmesi halinde harekete geçme
- ✓ Soruşturmalarda ASHUD ile işbirliği yapma

3. Uygulama Standartları

ASHUD Uygulama Standartlarının amaçları şu şekilde ifade edilmektedir:

- Sosyal hizmet uygulamalarına rehberlik etmek
- Avustralya'daki uygulama çeşitliliği çerçevesinde standartları uygulamaya bir zemin oluşturmak
- Sosyal hizmet uygulamaları için beklendik standartlara temel oluşturmak
- Sosyal hizmet uygulamalarını değerlendirilmesine rehberlik etmek
- Sürekli mesleki gelişimin planlanmasına rehberlik etmek (AASW, 2013, s.6).

Sosyal hizmet uygulamaların, *temel değerleri* insana saygı, sosyal adalet, mesleki dürüstlük; *bileşenleri*, değerler ve etik, profesyonellik, kültürel olarak duyarlı ve kapsayıcı olma, uygulama bilgisi, bilginin uygulamaya dökülmesi, iletişimsel ve kişiler arası beceriler, bilgilerin kaydedilmesi ve paylaşılması, mesleki gelişim ve denetim; *uygulama alanları* ise bireyler, aileler, gruplar ve topluluklar, sosyal politika uygulamaları, yönetim ve liderlik, eğitim ve geliştirme, araştırma ve değerlendirmeden oluşmaktadır (AASW, 2013, ss. 7-8).

Standartlar

1. **Değerler ve Etik:** Etik Kurallar (AASW, 2010) çerçevesinde hareket etme; uygulamada ortaya çıkan etik ikilem ve durumları yönetme
2. **Profesyonellik:** Sosyal hizmet mesleğini dürüstçe temsil etme; tüm eylem ve kararlarda hesap verebilme ve profesyonel davranış gösterme
3. **Kültürel Duyarlılık ve Kapsayıcılık:** Kültürel farklılık ve çeşitlilik konusunda saygılı ve kapsayıcı olma; Torres Boğazı Adalarında yaşayan insanların ve Avustralya'nın yerel halkının haklarını ve kültürlerini anlamaya çalışma, savunma ve bunlara saygı duyma
4. **Uygulama Bilgisi:** Uygulama alanına bağlı olarak, insanlar üzerindeki sistemden kaynaklanan üst düzey etkileri anlama; sosyal hizmet kuramlarını ve kavramlarını bilme ve ifade etme; uygulamada kullanmak üzere yeni bilgi edinme ve üretmede araştırma ve değerlendirmenin rolünü anlama; kuramların, bilgi tabanlarının ve bilgi kaynaklarının uygulamada ne zaman ve nasıl kullanılacağını bilme ve ifade etme
5. **Bilgilerin Uygulamada Kullanılması:** Verilen hizmeti planlayabilmek için ihtiyaç analizi ve değerlendirmesi yapma; ilgili görevlilerle işbirliği içinde çalışma; çalışma alanına uygun olan bir dizi sosyal hizmete özgü yöntem ve tekniği kullanma; uygulamaların değerlendirilmesinde eleştirel ve yansıtıcı düşünmeyi kullanma
6. **İletişimsel ve Kişiler Arası Beceriler:** Farklı birey ve gruplarla etkin iletişim kurabilme; insanlara sunulan hizmetlerin doğası ve ayrıntıları konusunda insanları bilgilendirebilme; takım çalışmasında aktif olarak yer alabilme; hizmetlerin uygun bir biçimde sağlanması ve iletişim kurmak için bilgi teknolojilerini kullanabilme
7. **Bilginin Kaydedilmesi ve Paylaşılması:** Bilgileri gereğine uygun olarak kaydetme ve yönetme; ilgili mevzuat ve etik ilkelere uygun olarak bilgileri muhafaza etme
8. **Mesleki Gelişim ve Denetim:** Mesleki denetim etkinliklerine aktif olarak katılma; ASHUD sürekli mesleki gelişim gereklerinde belirtildiği gibi sürekli mesleki gelişim içinde olma; uygun olduğu durumlarda diğer meslektaşların eğitimine ve mesleki gelişimine katkıda bulunma

4. Okul Sosyal Hizmeti Uygulama Standartları

Okul sosyal hizmetinde görev alan sosyal hizmet uzmanlarına yönelik olarak hazırlanan uygulama standartları, ASHUD Okul sosyal Hizmeti Özel İlgi Grubu tarafından sosyal hizmetin özel bir alanı olan okul sosyal hizmetini tanımlamak ve okul sosyal hizmeti uygulamalarının Avustralya eğitim sisteminde öğrenim gören öğrencilerin eğitimsel çıktılarına yaptığı önemli katkıyı tanımak amacıyla geliştirilmiştir (AASW, 2011, s. 5).

Okul sosyal hizmetinin kapsadığı temel alanlar 6 başlıkta ifade edilmiş ve standartlar aşağıda verilen 6 başlığın performans göstergeleriyle birlikte ayrıntılı olarak açıklanması şeklinde düzenlenmiştir.

1. Doğrudan uygulama
2. Hizmet yönetimi

3. Örgütsel gelişim ve sistem değişimi
4. Politika
5. Araştırma
6. Eğitim ve mesleki gelişim

Bu alanlarda yer alan okul sosyal hizmeti uygulamaları açıklanırken çıktı olarak bir *amaç*, ilgili alana ilişkin temel mesleki ve uygulamaya ait temel konuların özeti, anahtar kavramlar ve konunun önemli boyutları, çıktı standartları ve performans göstergeleri verilmiştir (AASW, 2011, ss. 5-6). Bütünsel olarak performans değerlendirme ve ülkelerde sosyal hizmetin tüm yönleriyle durumunun ele alınması bu çalışmanın kapsamını oldukça aşacağından dolayı burada çalışmanın odak noktası olan yeterlik standartlarına yer verilmiştir.

a. Doğrudan Uygulama

- Sosyal hizmet uzmanı, danışana yardımcı olabilmek için gerekli bilgi, beceri ve kaynaklara sahiptir.
- Danışana kendisine sunulan sosyal hizmetin doğası ve boyutlarıyla ilgili bilgi verilir ve bu kayıt altına alınır.
- Danışanın güçlü yanları ve kapasitesi saygıyla kabul edilir ve danışan sosyal hizmet uzmanıyla birlikte hizmet planının geliştirilmesi ve uygulanması sürecine mümkün olduğunca dahil edilir.
- Sosyal hizmetin değerlendirilmesi ve yapılacak müdahaleler danışanın durumuna uygundur, mümkün olduğunca danışanla birlikte üzerinde uzlaşmış çıktılara yöneliktir ve etik ve yasal koşulları karşılar.
- Okul sosyal hizmet uzmanı, danışan ve danışanın sosyal çevresi arasındaki ilişkinin farkındadır ve ona uygun hareket eder.
- Kayıtlar sosyal hizmet uygulamasının yapıldığı bölgenin gizlilik ve özgürlük mevzuatına ve kayıt tutmayla ilgili mevzuat ve etik ilkelere uygun olarak tutulur ve saklanır.
- Tutulan raporlar ilgili mevzuat ve etik ilkelere uygun olarak danışanla ilgili doğru ve nesnel bilgileri yansıtır.
- Farklı disiplinlerdeki uzmanlardan oluşan takımlarda sosyal hizmet uzmanı, diğer disiplinlerin uygulama temellerini kabul eder ancak sosyal hizmetin ilke, değer ve uygulamalarına bağlı kalır.
- Sosyal hizmet uzmanı denetim ihtiyacının farkındadır ve gerektiğinde danışmanlıktan yararlanır.
- Sosyal hizmet uzmanı, gerektiğinde verilen hizmetin durdurulması, danışanın ilgili bir başka birime sevk edilmesi işlemlerini yapar ve verilen hizmetin herhangi bir nedenle kesintiye uğraması durumunda geçici olarak uygun bir hizmet sağlar ya da diğer düzenlemeleri gerçekleştirir.
- Sosyal hizmet uzmanı, danışana verilen hizmeti sorgulama hakkı olduğunu bildirir ve danışanın istemesi durumunda bu konudaki işlemleri ve izlenecek yolu gösterebilir.
- Sosyal hizmet uzmanı, verilen hizmetin değerlendirilmesi sürecinde danışandan dönüt alır ve bunu ileriki uygulamaları iyileştirmek için kullanır.

b. Hizmet Yönetimi

- Sosyal hizmet yöneticisi, sosyal hizmet uygulamalarının beş temel değeri olan insan haysiyeti ve değeri, sosyal adalet, insanlığa hizmet, dürüstlük ve yeterlik değerlerine uygun politika geliştirme konusunda çalıştığı kurumu teşvik eder.
- Sosyal hizmet yöneticisi, kurum yöneticisine ASHUD Etik Kuralları ve sosyal hizmet uygulamaları açısından yansımaları konusunda bilgi verir. Kurum yöneticisi Etik Kuralların amaçlarını ve ilkelerini tanıma ve iş ortamında bu kurallara uyulmasını engelleyen ya da kısıtlayan etkenlerin ortadan kaldırılması konusunda teşvik edilir.
- Sosyal hizmet yöneticisi, adil (ayrımcılıktan uzak) politika ve uygulamaları teşvik eder ve danışanın hakları ve ihtiyaçlarıyla ilgili kaynakları destekler.

- Sosyal hizmet yöneticisi, yeterli personel sayısına sahip olarak uygun çalışma koşullarında çalışmayı savunur.
- Sosyal hizmet yöneticisi, etkin takım çalışması ve iletişimi destekler.
- Sosyal hizmet yöneticisi, hizmetlerin verimli ve hesap verilebilir biçimde sunulmasının sorumluluğunu üstlenir.
- Sosyal hizmet yöneticisi, personelin gereğine uygun denetim hizmeti almasını sağlar ya da savunur.
- Sosyal hizmet yöneticisi, bütün personelin sürekli mesleki eğitim ve gelişimden yararlanmasını sağlar ve personelin gelişim ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli kaynak sağlanması gerektiğini savunur.
- Sosyal hizmet yöneticisi, mesleğini icra ederken travmatik ya da oldukça güç durumlarla karşılaştığında personele bilgi verir ve / veya kriz için destek verir ya da verilmesini sağlar.
- Sosyal hizmet yöneticisi, mali kaynakları tahsis edilme amacına uygun olarak kullanır ve yapılan harcamaların tam olarak açıklamasını yapar.
- Sosyal hizmet yöneticisi, sürekli kalite güvencesi, iyileştirme ve uygulama ve araştırmaya olan bağlılığı tesis eder.
- Sosyal hizmet yöneticisi, politika ve iş yapma usullerinin belgelendirilmesini ve erişilebilir durumda olmasını sağlar.

c. Örgütsel Gelişim ve Sistemde Değişim

- Sosyal hizmet uzmanı, örgütsel sistemler, süreçler ve daha büyük toplumsal sistemler ile ilgili bilgi sahibidir ve bunlara yönelik bir anlayış geliştirmiştir.
- Sosyal hizmet uzmanı, örgütsel sistemler ve süreçler ve bunların danışanın ihtiyaçlarına ne düzeyde duyarlı oldukları konularında bir çözümleme yapmıştır.
- Sosyal hizmet uzmanı, danışanın örgütten en uygun ve en etkili hizmeti alabilmesi için danışan(lar)la ve örgüt(ler)le birlikte çalışır.
- Sosyal hizmet uzmanı, örgütsel değişim ve gelişim süreçleri ile ilgili bilgi sahibidir ve bunlara yönelik bir anlayış geliştirmiştir.
- Sosyal hizmet uzmanı, aktif olarak değişim sürecine katkıda bulunmanın yanı sıra, değişime ne zaman ihtiyaç duyulduğunu ve uygun değişikliklerin nasıl yapılacağını tespit edebilecek durumdadır.
- Sosyal hizmet uzmanı, örgütsel değişim ve gelişmeyle ilgili faaliyetlere danışanları ne zaman ve nasıl dahil edeceğini tespit eder.
- Sosyal hizmet uzmanı, kendi çalıştıkları ya da kendileri veya danışanların temasta oldukları örgütlerdeki örgütsel sistemler ve süreçlerin gözden geçirilmesine katkıda bulunur ve / veya bu süreci başlatabilir.
- Sosyal hizmet uzmanı, gerektiğinde örgüt dışı yönetsel ve diğer yasal başvuru süreçlerinin yanı sıra örgüt içi değerlendirme, şikâyet ve başvuru süreçlerinin farkındadır ve bun süreçlerin danışan tarafından gereğine uygun olarak kullanılabilmesine yardımcı olur.
- Sosyal hizmet uzmanı, büyük toplumsal sistemlerdeki değişim ihtiyacını tespit eder ve bu konuda değerlendirme yapılması ve eyleme geçilmesi için uygun bir biçimde gündeme getirir.

d. Politika

- Uygulamalarının bir parçası olarak, sosyal hizmet uzmanı içinde bulundukları politika geliştirme bağlamını tanıır ve bu bağlamın sosyal hizmet değerleri ve ilkeleriyle uyumlu olup olmadığını belirler.
- Sosyal hizmet uzmanı, kendi çalışma ortamlarıyla ilgili olarak, uygun olmayan, tutarsız ya da yetersiz politikaları belirler ve bunun nedenini açıklayabilir.
- Sosyal hizmet uzmanı, kendi çalışma ortamına, sosyal hizmet değerlerine, ilkelerine, danışan ihtiyaçlarına ve sosyal adalet ilkelerine ve ilgili konulara uygun politikaları ifade edebilir.

- Sosyal hizmet uzmanı, kendi uygulama bağlamıyla ilgili uygun politikaları belirlerken uygulama bilgisini ve deneyimini kullanır.
- Kendi uygulama bağlamında, politika geliştirme, uygulama ve değiştirme sürecine yönelik uygun adımlar sosyal hizmet uzmanı tarafından atılabilir.
- Sosyal hizmet uzmanı, uygun politikaların geliştirilmesini, kabul edilmesini ve uygulanmasını sağlamak için ilgili ve makul adımları atar.
- Politikaların ve çıktılarının gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi için hazırlık yapılır ve bu süreç zamanında yürütülür.
- Sosyal hizmet uzmanı, özel durumlar ortaya çıktığında ve genel olarak danışan ihtiyaçları ve sosyal adalet konularındaki toplumsal farkındalığın artması için katkıda bulunur.
- Sosyal hizmet uzmanı, çalıştıkları ortamlardaki politika uygulamaları ve gereklerinin sosyal hizmet etiği açısından sorun olduğu durumları belirleyebilir ve bunlarla gereğine uygun olarak ilgilenebilir.
- Sosyal hizmet uzmanı, danışanları sürece yüksek düzeyde dahil edecek ve danışanların katkısını azamiye çıkaracak politika geliştirme, değerlendirme ve değiştirme yaklaşımlarını kullanır ve teşvik eder.

e. Araştırma

- Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmet uygulamalarının beş temel değeri olan insan haysiyeti ve değeri, sosyal adalet, insanlığa hizmet, dürüstlük ve yeterlik değerlerine uygun olarak tüm boyutlarda araştırma yapar.
- Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmet uygulamalarının beş temel değeri olan insan haysiyeti ve değeri, sosyal adalet, insanlığa hizmet, dürüstlük ve yeterlik değerlerine uygun olarak tüm boyutlarda araştırma yapar.
- Sosyal hizmet uzmanı, yaptığı tüm araştırmaları ASHUD Etik Kuralları ve araştırma etiği yönetimi yasal çerçevesine uygun olarak yürütür.
- Araştırma faaliyetleri araştırma ilke ve yöntemlerine dayı olarak yürütülür.
- Sosyal hizmet uzmanının uygulamaları kendi uygulama alanındaki kanıta dayalı araştırmaları esas alır.
- Sosyal hizmet uzmanı, araştırma çıktılarının diğer uygulayıcılarca erişilebilir olması için araştırma sonuçlarını meslektaşlarıyla paylaşır.

f. Eğitim ve Mesleki Gelişim

- Sosyal hizmet uzmanı, kendi seçtiği çalışma alanı kapsamında bilgi ve becerilerini geliştirmesine ve geniş toplum kitlelerinin karşılaştığı sorunlara yönelik anlayış geliştirmesine yardımcı olacak şekilde mesleki gelişimini sürekli devam ettirir.
- Sosyal hizmet uzmanı, denetim uygulamalarını sürekli devam eden mesleki eğitiminin önemli bir parçası olarak bu sürece dahil eder.
- Sosyal hizmet uzmanı, kendi bilgi, beceri, ve anlayışını geliştirmek için uygulamaları üzerinde sürekli düşünüp değerlendirme yapar.
- Sosyal hizmet uzmanı, etik değerlere sahip bir uygulayıcı olarak kendi gelişimini son derece önemli görür.
- Sosyal hizmet uzmanı, birey ve toplumların karşılaştığı sorunlara ilişkin yaklaşımlara katkı sağlayan araştırmalar yapar ya da bu tür araştırmalara katılır.
- Sosyal hizmet uzmanı, toplumun değişen ihtiyaçları ile ilgili araştırma, bilgi ve yaklaşımları kendi sosyal hizmet uygulamalarında kullanır.
- Deneyimli sosyal hizmet uzmanı, uygun olduğunda sosyal hizmet öğrencilerine kendi alan eğitimi öğrenme deneyimlerini aktarır.

5. Zihinsel Sağlık Alanında Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Standartlar

Uygulama Standartları'na ek olarak ASHUD tarafından 2014 yılında en son hali verilen Zihinsel Sağlık Alanında Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Standartlar (AASW, 2014a) oluşturulmuştur. Zihinsel sağlık sosyal hizmetin bir uygulama alanı olarak zihinsel bir rahatsızlığı olan bireyi, sosyal çevresini ve hastalığının biyopsikososyal sonuçlarını kapsayan bir alandır. Bu alandaki uygulamalar iyileşme, bireysel ve aile sağlığının yeniden kazanılması,

bireyin özerkliğinin geliştirilmesi ve sosyal adalet ilkelerinin güçlendirilmesine yöneliktir. Yapılan uygulamalar bireye, aileye ve genel olarak topluma yönelik olarak yürütülmektedir (AASW, 2014a, s. 7).

- a. Değerler ve Etik:** Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmetin değerlerinin sosyal hizmet uygulamalarının ayrılmaz bir parçası olduğunu bilir, etik sorumluluklarını onaylar ve etik sorunlarla, durumlarla ve ikilemlerle karşılaştığında gereğine uygun davranır.

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel bozukluğu ya da rahatsızlığı olan bireylerle ve onlar için önemli olan diğer bireylerle profesyonel bir çalışma ilişkisi kurar.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel rahatsızlığı olan bireylerle ilgili sosyal adalet konularında adım atar.

Standart 3: Sosyal hizmet uzmanı, tıbbi ve hukuki gerekler ve bakım görevi çerçevesinde bireylerin özerkliğini ve seçim haklarını savunarak iyileşme kavramını uygulamayla birleştirir.

- b. Profesyonellik:** Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmet mesleğinin gelişmesini aktif olarak destekler, dürüst davranır ve hesap verilebilirliği sağlar.

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, kişisel iş yükünü yönetir.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmet uygulamalarını ve zihinsel sağlık hizmetlerini yönetir.

Standart 3: Sosyal hizmet uzmanı, özel uygulamalarında, bir birimin ya da çok disiplinli bir takımın parçası olarak çalıştığında profesyonel davranır.

- c. Kültürel açıdan duyarlı ve kapsayıcı uygulama:** Sosyal hizmet uzmanı, kültürel açıdan duyarlı ve kapsayıcı bir çalışma yapabilmek için, kültürel farklılıklar konusunda yeterli bilgi ve anlayış sahibidir.

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel hastalıkların ve zihinsel sağlığın bireyin bağlı bulunduğu kültürde nasıl anlaşıldığını bilir.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel hastalıkların ve zihinsel sağlığın Torres Boğazı Adalarında yaşayan insanlar ve Avusturalya'nın yerel halkı tarafından nasıl anlaşıldığını bilir.

- d. Uygulama Bilgisi:** Sosyal hizmet uzmanı, etkili uygulama yapabilmek için gerekli bilgilere sahiptir ve değilse bu bilgileri edinir.

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, toplum içinde birey ile ilgili kavram ve kanıta dayalı kuramların güncel bilgisine sahiptir.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, toplum içindeki grupları bilir.

Standart 3: Sosyal hizmet uzmanı, toplumu tanır.

Standart 4: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel sağlık psikopatolojisini bilir.

Standart 5: Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmet alanında kullanılan araştırma yöntemlerini bilir.

Standart 6: Sosyal hizmet uzmanı, hükümetin zihinsel sağlık politikasını bilir.

- e. Bilginin uygulamada kullanılması:** Sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmetin insan hakları anlayışına bağlı olduğunu farkındadır ve bilgilerini uygulamada kullanabilmek için gerekli becerilere sahiptir.

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, kapsamlı biyopsikososyal bir değerlendirme ve bireyin ve içinde bulunduğu durumun fiziksel, psikolojik ve sosyal boyutlarına hitap edecek şekilde vaka kurgusu yapar.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, bireylere bir ya da daha fazla kanıta dayalı terapötik müdahale geliştirir ve uygular.

Standart 3: Sosyal hizmet uzmanı, bireyin hakları ve ulaşacağı kaynaklarla ilgili olarak bireyi savunur.

Standart 4: Sosyal hizmet uzmanı, vaka yönetimini üstlenir.

Standart 5: Sosyal hizmet uzmanı, toplumun ihtiyaçları ve kaynaklarla ilgili değerlendirme yapar.

Standart 6: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel sağlığın desteklenmesine yönelik ve önleyici etkinliklere katılır.

Standart 7: Sosyal hizmet uzmanı, diğer hizmet birimleriyle işbirliği yapar.

Standart 8: Sosyal hizmet uzmanı, sosyal eylem etkinliklerine katılır.

Standart 9: Sosyal hizmet uzmanı, politikaları inceler ve politika geliştirir.

Standart 10: Sosyal hizmet uzmanı, bir program ya da bir kurumda zihinsel sağlıkla ilgili politika geliştirme sürecine katkı sağlar.

Standart 11: Sosyal hizmet uzmanı, hizmetlerin geliştirilmesine çalışır.

Standart 12: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel sağlık hizmetleri sistemiyle diğer sosyal ve insani hizmet sistemleri arasında köprü görevi görür.

Standart 13: Sosyal hizmet uzmanı, program temelli ve uygulayıcı düzeyinde değerlendirme projeleri planlar ve uygular.

- f. İletişimsel ve Kişiler Arası Beceriler:** Farklı birey ve gruplarla etkin iletişim kurabilme; insanlara sunulan hizmetlerin doğası ve ayrıntıları konusunda insanları bilgilendirebilme; takım çalışmasında aktif olarak yer alabilme; hizmetlerin uygun bir biçimde sağlanması ve iletişim kurmak için bilgi teknolojilerini kullanabilme (AASW, 2013). (Bu standart Uygulama standartlarının 6. Maddesinden aynen alınmıştır)
- g. Bilginin Kaydedilmesi ve Paylaşılması:** Bilgileri gereğine uygun olarak kaydetme ve yönetme; ilgili mevzuat ve etik ilkelere uygun olarak bilgileri muhafaza etme (AASW, 2013). (Bu standart Uygulama standartlarının 6. Maddesinden aynen alınmıştır).
- h. Mesleki Gelişim ve Denetim:** Sosyal hizmet uzmanı, sürekli mesleki eğitim ve denetim uygulamalarıyla öğrenmeyi sürdürmeye bağlılık gösterir.

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, bilgi ve becerilerini güncel tutmak amacıyla zihinsel sağlık alanında yaptığı sosyal hizmet uygulamaları için eleştirel düşünmeye dayalı bir yaklaşım uygular.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, zihinsel sağlık alanındaki mesleki uygulamalara temel oluşturacak nitelikte olan araştırma literatürünü takip eder.

6. Denetim Standartları

2014 yılında güncellenmiş olan Denetim Standartları, hem denetim hizmeti alan hem de denetim hizmeti sunan sosyal hizmet uzmanlarına yönelik olarak geliştirilmiştir (AASW, 2014b, s. 2). Denetim sadece teftiş olarak anlaşılan bir kavram değildir. Belgede belirtildiği üzere denetim “biri denetçi olan en az iki birey arasındaki etkileşime dayalı diyalog ve bir düşünme, değerlendirme ve öğrenme” sürecinin adıdır (AASW, 2014b,s. 2).

Mesleki denetim, sosyal hizmet uygulayıcılarının mesleki beceri ve yeterliklerinin artırılmasında, değişen uygulama ortamlarına uyum sağlamalarında, sosyal hizmet uzmanlarını destekleyerek onların çalıştıkları kurumda çalışmayı sürdürmelerine katkı sağlamada önemli işlevlere sahiptir. Mesleki denetim özellikle eğitim, uzmanların desteklenmesi ve hesap verilebilirlik açısından önem arz eder (AASW, 2014b, s.2-4).

Denetim sürecinde bir dizi farklı, model, çerçeve ya da yaklaşım kullanılabilir. Bu yaklaşımların işlevsel ve sorun çözücü olması beklenir. Diğer yandan, denetim sürecinin sağlıklı işleyebilmesi denetim ilişkisinin kalitesine bağlıdır. Güvenli ve destekleyici bir sürecin oluşması karşılıklı güven ve saygıya dayalı bir ilişki ile mümkündür. Son olarak, denetim hizmetinden yararlanan uzmanlar açısından denetim süreci, eleştirel düşünme ve özdeğerlendirmeye imkan verecek şekilde yürütülmelidir (AASW, 2014b, s. 6-7).

a. Denetçilere Yönelik Standartlar

Standart 1: Sosyal hizmet denetçisi, denetim faaliyetlerinde meslek etiğine uygun davranır.

Standart 2: Sosyal hizmet denetçisi, bir denetim sözleşmesi / anlaşması hazırlar ve denetim süresince verilen denetim hizmetinin kaydını tutar.

Standart 3: Sosyal hizmet denetçisi, denetim hizmeti verecek deneyime ve eğitime sahiptir, mesleki uygulamalara ve güncel mesleki bilgilere bağlılık gösterir.

Standart 4: Sosyal hizmet denetçisi, denetim sürecinin dinamiklerini gereğine uygun olarak yönetir.

Standart 5: Sosyal hizmet denetçisi, denetimin amaç ve işlevlerine uygun bir denetim süreci yürütür.

Standart 6: Sosyal hizmet denetçisi, denetim hizmetinden yararlanan bireylerin etik dışı geçek ya da gerçekleştiğinden şüphelenilen davranışlarını ASHUD Etik Kurallarına (2010) uygun olarak yönetir.

b. Sosyal Hizmet Uygulayıcılarına Yönelik Standartlar

Standart 1: Sosyal hizmet uzmanı, denetim sürecinde mesleğin gerektirdiği etik sorumlulukları yerine getirir.

Standart 2: Sosyal hizmet uzmanı, denetim sürecine aktif katılım sağlar.

Standart 3: Sosyal hizmet uzmanı, kendi ihtiyaçlarını karşılayan denetim süreçlerinin oluşturulmasında etkin rol alır.

7. Sonuç

Avusturalya genel olarak meslek standartları geliştirmede özel olarak da sosyal hizmet mesleğine yönelik meslek standartlarını geliştirmede kapsamlı çalışmaları yürüten örnek bir ülke olmuştur. Diğer kimi ülkeler kendi standart geliştirme süreçlerinde Avusturalya tarafından geliştirilen standartları incelemişler ve bazı metinlere referans vererek kullanmışlardır (CASW, 2005). Bunun en önemli nedeni, geliştirilen ilke ve standartların evrensel kapsayıcılığıdır. Örnek vermek gerekirse, etik kurallarda belirtilen “genel etik sorumluluklar” hemen tüm inanç sistemlerinin ve kültürel değerlerin benimseyebileceği niteliktedir. Diğer yandan, Avusturalya’da geliştirilen standartların yerel olanı ortadan kaldırmaya yönelik, tek tipleştirici olmaktan çok, onu korumak ve geliştirmek yönünde bir tutum sergilediği de görülmektedir. Bu iki nokta sosyal hizmet mesleği standartları geliştirme süreçlerinde Avusturalya metinlerinin iyi incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Ancak unutulmamalıdır ki her toplum ve kültürün diğer toplum ve kültürlerle ortak noktaları olduğu kadar biricikliği de söz konusudur. Bu nedenle, standart geliştirme süreçlerinde metodolojik açıdan bu metinler esas alınabilir ancak içerik ve düzenleme açısından her toplum kendi koşullarını kendi bağlamına göre değerlendirmek durumundadır.

İleriki çalışmalar diğer ülkelerdeki sosyal hizmet mesleği etik ilke ve uygulama standartlarını inceleyebilir. Bu konuda yapılacak mukayeseli çalışmalar Türkiye açısından da ufuk açıcı olabilecektir.

KAYNAKÇA

- AASW. (2010). Code of Ethics. Canberra: Australian Association of Social Workers.
- AASW. (2011). Practice Standards for School Social Workers. Canberra: Australian Association of Social Workers.
- AASW. (2013). Practice Standards. Canberra: Australian Association of Social Workers.
- AASW. (2014a). Practice Standards for Mental Health Social Workers. Canberra: Australian Association of Social Workers.
- AASW. (2014b). Supervision Standards. Kingston: Australian Association of Social Workers.
- Banks, S. (1995). Ethics and Values in Social Work. London: Macmillan Press.
- CASW. (2005). Code of Ethics. Ontario: Canadian Association of Social Workers.
- DHSC. (2018). Post-qualifying Standards for Social Work Practice Supervisors in Adult Social Care. Department of Social Health and Care, UK. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/762818/Post-qualifying_standards_for_social_work_supervisors.pdf [Erişim Tarihi: 16.10.2019]
- Ethics and Standards Publications (2019). AASW Professional Sources. <https://www.aasw.asn.au/practitioner-resources/publications>. [Erişim Tarihi: 16.10.2019]
- Leighninger, L. (2008). The history of Social Work and Social Welfare. Barbara W. White. (Ed.). Comprehensive Handbook of Social Work and Social Welfare. New Jersey: y John Wiley & Sons, Inc.
- NASW. (2015). Code of Ethics. Washington: The National Association of Social Workers.
- Sowers, K. M. & Dulmus, C. N. (2008). Preface. Barbara W. White. (Ed.). Comprehensive Handbook of Social Work and Social Welfare. New Jersey: y John Wiley & Sons, Inc.

Review Article

Avusturalya’da Sosyal Hizmet: Etik Değerler, Kurallar ve Uygulama Standartları

Social Work in Australia: Ethical Values, Code of Ethics and Practice Standards

Ömer Faruk CANTEKİN

Dr. Öğr. Üyesi Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,
Beşevler, ANKARA

cantekin@gazi.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-5096-3233>

Extensive Summary

1. Introduction

Social work dates back to more than 100 years, during which it has gone through a number of substantial changes. However, it has always aimed to enhance human welfare. In addition, social work is based upon the Judeo-Christian and Islamic practices and beliefs (Sowers and Dulmus, 2008, p. xi; Leighninger, 2008, p.1). Despite the secular appearance of the profession today, it continues to grow from its roots in the common belief systems, which is noticeable in the ethical values and professional standards developed by certain countries (CASW, 2005; NASW, 2015; DHSC, 2018).

It is clear that social work cannot be conceived as lacking any ethical principles and standards. Thus, the values, principles and standards have been developed country-wise. Hence, This study aims to give a general account of the ethics, values, principles and practice standards developed in Australia for the social work profession. To this end, a summary of the standards developed and matured by Australian Association of Social Workers (AASW) through workshops between 2000-2018. In addition, AASW has developed principles and standards for practice, supervision, school social work and mental health professionals. To depict an overall picture, this study presents briefly AASW’s Ethics Code, Practice Standards, Practice Standards for School Social Work, Practice Standards for Mental Health Social Workers, and Supervision Standards.

2. The Code of Ethics

The Code of Ethics is depended upon three basic values: 1) respect for man, 2) social justice, 3) professional integrity (AASW, 2010, p.12; AASW, 2013, p.7). Therefore, social work practices are planned, conducted, evaluated and improved accordingly.

The Code is divided into 5 subheadings a) general ethical responsibilities, b) responsibilities towards clients, c) responsibilities towards colleagues, d) responsibilities in the workplace, e) responsibilities in different work settings, and f) responsibilities towards social work profession.

3. Practice Standards

According to AASW, the aim of the standards is explained to provide

- A guide to practice;
- A basis for applying standards across the diversity of practice in Australia;
- A basis of expected standards of practice;
- A guide for the assessment of practice;
- A guide for planning ongoing professional development (AASW, 2013, p.6).

In accordance with this, the basic values of social work are respect for persons, social justice, and professional integrity; basic components of the social work practice are values and ethics, professionalism, culturally responsive and inclusive practice, knowledge for practice, applying knowledge to practice, communication and interpersonal skills, information recording and sharing, professional development and supervision; the areas of practice are individuals, families, groups, communities, social policy practice, management, leadership and administration, education and training, and research and evaluation (AASW, 2013, pp. 7-8).

The standards mainly cover these areas: values and ethics, professionalism, culturally responsive and inclusive practice, knowledge for practice, applying knowledge to practice, communication and interpersonal skills, information recording and sharing, professional development and supervision.

4. Practice Standards for School Social Work

School social work is a specific area of social work practice, and deals with social work practice within educational settings. It focuses on Direct Practice, Service Management, Organizational Development and System Change, Policy, Research, Education and Professional Development (AASW, 2011, s. 5).

5. The Mental Health Practice Standards

The mental health practice standards follow the basic components of the social work practice as explained in 2013, which are values and ethics, professionalism, culturally responsive and inclusive practice, knowledge for practice, applying knowledge to practice, communication and interpersonal skills, information recording and sharing, professional development and supervision. Social work practice is conducted at the interface between the individual and the environment: the practice starts with the individual, and extends to the contexts of family, social networks, community, and the society as a whole. This domain of social work is about the person with a mental illness or disorder and their significant others, their social environment and the biopsychosocial outcomes of mental illness. The practice aims to promote recovery, restore individual and family wellbeing, to help the development individual autonomy and to help the adoption of the social justice principles.

6. Supervision Standards

Social work considers professional supervision as essential to the continuation of best practice. The AASW Supervision Standards attaches great importance to supervision practice in social work as practiced in Australia. To this end, it updated the supervision standards in 2014. Supervision is not understood as inspection. Rather, it is defined as “an interactive dialogue between at least two people, one of whom is a supervisor. This dialogue shapes a process of review, reflection, critique and replenishment for professional practitioners.” Thus, supervision provides a guide for best practice relevant to social workers and organizational leaders in various roles and workplace environments (AASW, 2014b, p. 2).

7. Conclusion

Taken as an example by other countries, Australia plays a pioneering role in the development of professional standards for many professions, especially for social work (CASW, 2005). This is probably caused by two reasons. The first is that the moral and practice standards developed by Australia are comprehensive enough for many other cultures, as is seen in the principles for “general ethical responsibilities.” The second is that the standards do not show a uniform direction; they are sensitive to local or country-wise conditions if taken as a model. Thus, they set methodologically positive example for the other countries. Finally, it is recommended that prospective studies should examine the codes of ethics and practice standards in other countries. Specifically, comparative studies may broaden our perspective, considering the social work practices in Turkey.